

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmond) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na kwartał pierwszy 1858, Styczeń, Luty, Marzec:

na miejscu : : : : : 3 zlr. 45 kr.

z pocztą : : : : : 4 zlr. 30 kr.

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Turcyja. — Azja. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 23. grudnia. C. k. komisya krajowa dla spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych mianowała c. k. auskultanta, Karola Lidla, prowizorycznym aktuariuszem urzędu powiatowego w Janowie.

Wiedeń, 24. grudnia. Dnia 23. grudnia 1857 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany L. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 236. Rozporządzenie najwyższej władzy kontroli obrachunkowej z 25. listopada 1857, prawomocne w koronnym kraju Krocacji i Sławonii, którem się ogłasza potwierdzone najwyższym dekretem z 14. listopada 1857, przeniesienie cenzury i kontowania kroacko-slawońskich zurnatów kameralnych kas wydatkowych z głównej buchhalteryi kameralnej do buchhalteryi państwa w Zagrabiu.

Nr. 237. Dekret ministerstwa skarbu z 9. grudnia 1857, którym się znosi sprzedawanie gatunku cygarów numer taryfy 12 po 42 kr. za 100 sztuk, a po 1/2 krajcara za 1 sztukę we wszystkich krajach koronnych, gdzie się sprzedają, z wyjątkiem królestwa Dalmacji.

Nr. 238. Dekret ministerstwa skarbu z 11. grudnia 1857, prawomocny w królestwie Węgierskiem, względem rozpoczęcia czynności nowo zaprowadzonych pięciu prokuratur finansowych i ich expozytur w Węgrzech.

Nr. 239. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 12. grudnia 1857, prawomocne w królestwie Węgrzech, Krocacji i Sławonii, w Wielkiem księstwie Siedmiogrodzie, Serbskiem Województwie i Temeskim Banacie, którem się termin przepisany §§. 2 i 3 ces. rozporządzenia z 10. października 1854 (Dz. ust. p. nr. 262) podrzędnym conceptowym urzędnikom sprawiedliwości do złożenia egzaminu na urząd sędziowski przedłuża aż po 1. stycznia 1859.

Nr. 240. Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 19. grudnia 1857, którem się obwieszcza rozpoczęcie czynności urzędowej sądów urbaryalnych, mających się zaprowadzić w Wielkiem księstwie Siedmiogrodzie.

Sprawy krajowe.

(Zaraza bydła.)

Lwów, 28. grudnia. Podług raportów urzędowych z pierwszej połowy b. m. zgasła zaraza na bydło z Załanowie, obwodzie brzeżańskim, i w Załuczcu, obwodzie czortkowskim, a natomiast zakradła się nanowo z sąsiedniego kraju do Zahałki, przysiółka dóbr Strzemilcze w obwodzie zloczowskim i do Turiampoła, w obwodzie czortkowskim. Obecnie więc znajduje się jeszcze 5 miejsc dotkniętych zarazą, mianowicie 4 w obwodzie czortkowskim a 1 w zloczowskim, ale tylko w 2 nowodotkniętych miejscach wykazano 12 sztuk chorego jeszcze bydła. We wszystkich 5 miejscach ze stanem bydła liczącym 1159 sztuk w 24 oborach dotknęła zaraza 151 sztuk, z których 34 wyzdrowiało, 101 odeszło, 4 ubito, a 12 (jak wyżej) pozostało jeszcze w kuracyi.

(Mianowanie. — Zniesienie baszt i fortyfikacyi miasta Wiednia. — Pobyt Lorda Redcliffe w Wiedniu. — Kolonizacya w Turcyi.)

Wiedeń, 26. grudnia. Jego Excelencya minister nauk i wyznań mianował suplentów przy gymnazyum tarnowskim, Jana Skoruta i Juliusza Jandaurek rzeczywistymi nauczycielami przy tem samem gymnazyum.

— Jego Ces. król. apostolska Mość zalecił Jego Excelencyi ministrowi spraw wewnętrznych najwyższem pismem własnoręcznem, ażeby rozszerzenie wewnętrznego miasta Wiednia i stosowne połączenie jego z przedmieściami nastąpiło ile możności jak najprędzej, i żeby przytem zajęto się także uregulowaniem i upiększeniem stolicy państwa. W tym zamiarze mają być zniesione wały i fortyfikacye wewnętrznego miasta, jako też otaczające je fosy. Część uzyskanych przeto gruntów, nieprzeznaczona na inny użytek, ma być sprzedana, a dochód z tego posłuży na utworzenie funduszu budowli, z którego mają być pokryte koszta, poniesione przytem ze skarbu.

— Lord Struttford de Redcliffe zabawi przez święta w Wiedniu. Dnia 24. b. m. przyjmował wizyty kilku dyplomatów. Dziś wyprawia minister spraw zewnętrznych hrabia Buol na cześć jego świetną ucztę, na którą zaproszony został cały korpus dyplomatyczny.

— *Gazeta wiedeńska* donosi: W marcu b. r. udzieliliśmy warunki i ustawy względem osiedlenia kolonistów w Turcyi. Odnosnie do tego obwieszczenia otrzymaliśmy z cesarsko-tureckiego poselstwa następujące ogłoszenie:

„Zgodnie z uchwałą, w mowie będącą, użył ces. rząd potrzebnych środków, aby dla zdjęcia planów i wyrobienia map z tych części kraju, które są własnością państwa a nie w posiadaniu prywatnem, wysłać natychmiast urzędników specjalnych. Ponieważ urzędnicy poleconych sobie prac nie pokończyli zupełnie, a cesarski rząd ma najszczerze życzenia usunąć wszelkie przeszkody osiedlenia, więc udziela się powyższe doniesienie z tą prośbą, aby interesowane strony zawiadomić nie tylko o poczynionych środkach ale oraz o usilnych staraniach wysokiej Porty, by zabezpieczyć osiedlającym się w koloniach dobry i korzystny pobyt.“

Anglia.

(Feruik Chan u dworu. — Posłowie siamscy. — Hrabia Platen. — Transport wojska do Indyi. — Reformy wojskowe.)

Londyn, 23. grudnia. Ambasador perski jeździł 21. b. m. na zaproszenie Królowy do Windsoru i bawił tam do drugiego dnia, poczem pożegnał Królowę przed odjazdem do Persyi.

— Posłowie siamscy znajdują się od niedzieli w Liwerpolu i oglądają z wielkiem zajęciem budowlę portowe i inne osobliwości. Władze rządowe starają się ile możności uprzyjemnić pobyt obcym gościom.

— Hrabia Platen był 21. na audyencyi u Królowy w Windsorze, i doręczył jej przy tej sposobności swoje listy wierzytelne w charakterze posła Jego Mości Króla Szwecyi i Norwegii.

— Z Portsmouth odpłynęło 21. b. m. 450 ludzi do Indyi.

— W angielskiem wojsku mają nastąpić nowe reformy. Na wykształcenie sztabowych oficerów mają więcej zwracać uwagi, a w wyborze oficerów będą ostrożniejsi niż potąd. W tym celu ma być zamieniony departament zwany „Senior“ w Sandhurst na sztabowe kolegium (Staff College), które ma zaraz przyjąć 30 uczniów rozmaitej broni z armii. Każdy kandydat będzie musiał służyć przynajmniej trzy lata i zdać egzamin z usposobienia na stopień kapitana, prócz tego złożony świadectwa fizycznego i moralnego usposobienia do czynnej służby. Po dopełnieniu tych warunków zawisło przyjęcie od egzaminu, do którego wolno podawać się każdemu. Czas nauki trwa dwa lata, a na każdy rok przypadają dwa egza-

mina. Do naukowych przedmiotów przybył według nowej reformy i język indyjski.

Francya.

(Nowiny dworu. — Kopalnie złota w Senegambii. — Rozgraniczenie besarabskie. — Tytuł Washingtona. — Wykazy statystyczne. — Zbrojne siły do Chin. — Ilość urlopów. — Eskadra rosyjska. — Odświeżenie statuy Napoleona w Auxonne. — Dzwony kościoła St. Remy. — Przepisy względem ogłaszania rozpraw sądowych.)

Paryż. 23. grudnia. Jak donosi *Monitor*, przyjmowali dziś Ich Mość Cesarstwo księcia Fryderyka Wilhelma z Kurhesyi i małżonkę jego Anuę, z domu księżniczkę pruską.

— Rząd przeznaczył na naczelnego zarządcę kopalni złota w górnej Senegambii kapitana inżynierii Maritz. Kopalnie te leżą w Bambuk. w prowincyi senegamskiej w zakątku, zakreślonym spływem rzeki Senegal z rzeką Valemé. Wszyscy co zwiedzali tamtejsze pokłady, unoszą się nad ich bogactwem. Dla ułatwienia komunikacyi z samemi kopalniami powstanie wkrótce stacya wojskowa we wsi Farabana, gdzie mieszkańcy sprzyjają Francuzom.

— *Nord* zapewnia, że mapy co do turecko-rosyjskich zmian pogranicznych w Besarabii nadeszły do poselstwa rosyjskiego. Temi dniami miano je nawet doręczyć już hrabi Walewskiemu, co dzień też można się spodziewać stanowczego podpisania protokołu.

— Jeden z najwięcej rozszerzonych dzienników amerykańskich *National Inteligencer* utrzymywał pokilkakrotnie, że rząd francuski nadał był generałowi Washington godność marszałka Francyi. Na prośbę jednego z korespondentów paryskich rozkazał marszałek Vaillant przetrząść archiwa ministryum wojny od czasu zawarcia przymierza t. j. od lutego 1778 do r. 1786, aby wyszukać dekret nominacyi, jeśli rzeczywiście był wydany. Nigdzie jednak — píše *Monitor armii* — nie znaleziono najmniejszego śladu podobnej nominacyi. Istnieje tylko rozkaz dzienny generała Rochambeau, gdzie nakazuje wojsku oddawać generałowi Washington te same zaszczyty, jakie należą się marszałkowi Francyi. Zapewne też przyznanie tego zaszczytu poczytano mylnie za udzielenie godności samej. Zresztą w całej korespondencyi generała Rochambeau używa Washington samego tylko tytułu generała.

— Z porównawczego wykazu przywozu i wywozu szlachejnych kruszców pokazuje się w bieżącym roku znaczny wzrost przywozu, tylko srebra ubyło więcej niż w zeszłym roku. Wywóz srebra przewyższa przywóz o 40 milionów fr., za to zaś przywóz złota wynosi o 48 mil. franków więcej niż wywóz w tym samym okresie czasu. W ten sposób powiększył się ogólny bilans wartości kruszczowej o 8 mil. fran. Równie znaczny wzrost okazał się i w dziedzinie żeglugi. W pierwszych jedynastu miesiącach r. 1857 wpłynęło do portów francuskich 24 022 okrętów objętości 3.866.061 beczek, w zeszłym roku nie było tylko 23.916 okrętów objętości 3.754.799 beczek a w r. 1855 21.338 okrętów o 3.039.460 beczkach objętości. W roku bieżącym wypłynęło z portów francuskich 14.626 okrętów objętości 2.398.994 beczek, w r. 1856 13.378 okrętów objętości 2.106.480 beczek a w r. 1855 12.729 okrętów o 1.873.834 beczkach objętości. Ze wszystkiego pokazuje się od r. 1855 wzrost o 27 procentu.

— Dziennik *Pays* podaje następujące szczegóły o stanie rzeczy w Chinach: „Admirał Seymour wydał na dniu 25. października nowe rozporządzenia, by zaostriżyć blokadę Kantonu. Liczba okrętów angielskich, stojących na rzece, zostanie pomnożona na 15 do 20. Między temi jest 11 statków kanonierskich, które mają krążyć pod samem wybrzeżem, by tamować wszelką komunikacyę. Te rozporządzenia przyczynią się bez wątpienia do powiększenia nędzy, panującej w mieście, które pełne jest zbójców i złodziei, nadchodzących z okolicy. Szpiegi z armii powstańczej bawili trzy dni w Kantonie, i rozeszła się pogłoska o blizkim szturmie powstańców na miasto. Zapewniają, że rząd w Washingtonie niepochwalił zajęcia wyspy Formozy.“

— Z 30.000 urlopów, udzielonych żołnierzom z rozkazu Cesarza, przypada 27.450 na piechotę, 1830 na jazdę, 460 na artylerję, 90 na inżynierję a 180 na pociągi.

— Książę Napoleon wybierze się niezawodnie już w ciągu stycznia w zapowiedzianą oddawna podróż do Egiptu i w głąb Wschodu.

— Z eskadry rosyjskiej, wyprawionej na chińskie wody, za winęły d. 15. dwie korwety do Brestu, poniosłszy uszkodzenia w powrocie z Cherbourga. Reszta okrętów flotyli, złożonej z trzech korwet parowych i trzech paropływów transportowych, odpłynęła naprzód do Przylądka dobrej nadziei.

— W Auxonne departamencie Cote d'or, odbyła się 20. grudnia wielka uroczystość odświeżenia statuy Cesarza Napoleona I. Ze wszech stron przybywał wiejski lud, aby swą obecnością w tym dniu uroczystym uczcić pamięć wielkiego męża, co będąc oficerem artylerji zostawał przez trzy lata na stacyi w tem mieście. W Auxonne stał w owczas pułk Frere. Napoleon miał dwóch braci przy sobie, Ludwika i Józefa, a osobliwie zajmował się wychowaniem i wykształceniem Ludwika. Dziś jeszcze pokazują na ulicy Vauban pokój, gdzie młody i zawsze pilny oficer mieszkał u swego nauczyciela matematyki.

— Kościół St. Remy słynął niegdyś z pięknych swych dzwonów; w 1792 roku zdjęto je i obrócono na działa; teraz otrzymał kościół nanowo pyszne dzwony, a mianowicie z dział pod Sebastopolem zdobytych.

— Minister sprawiedliwości Royer ogłosił okólnik, w którym ustala zasady, jakie mają być ściśle przestrzegane przy ogłaszaniu sądowych rozpraw.

Belgia.

(Czynności Izby.)

Bruksela, 21. grudnia. Izba przyjęła dziś przedłożony na ostatniem posiedzeniu wniosek ministra wojny względem kontyngensu armii na rok 1858 — 67 głosami przeciw 4, a potem potwierdziła nanowo komisję, mianowaną wciągu ostatniej sesyi do uregulowania kredytu lipcowego.

Włochy.

(Trzęsienie ziemi w Neapolitańskim. — Więzienie Vicaria.)

Z Marsylii telegrafują pod dniem 22. grudnia: „Neapolitańska poczta z dnia 19. b. m. przywozi wiadomość o straszem trzęsieniu ziemi, jakiego doznała w nocy dnia 17. b. m. jedna część królestwa Obojga Sycylii, a mianowicie miasta Salerno, Polenza i Pola. W Salernie popękały prawie wszystkie domy, wiele wiosek jest na wpół zburzonych, a w prowincyi Basilicata, równie jak w Principato Citeriore utraciło kilka tysięcy ludzi życie. Władze kazały urządzić baraki na pomieszczenie osób zostających bez przytułku. W Neapolu dały się czuć trzy gwałtowne wstrząśnienia, jednak nie było żadnego przypadku. Mieszkańce zostawali przez cały dzień pod gołym niebem. W północnych prowincjach nie było trzęsienia ziemi.“

— Nie ma prawie żadnego znaczniejszego dziennika, któryby w ostatnich latach nie wspominał, jakie były kryminalne więzienia w Neapolu, zwane „Vicaria“. Vicaria, czyli rezydencya wikaryusza królewskiego (wicekróla), w czasie panowania Hiszpanii, należy niezawodnie do najobszerniejszych i najstarszych gmachów Neapolu. W dawniejszych czasach znany był ten stary zamek pod imieniem Castel Capuano, bo leży blisko bramy wiodącej do Kapuy. Monarchowie z dynastyi Normandzkiej, Szwabskiej i Anjou mieli w nim swą rezydencyę. A zatem położenie jego nie może być niezdrawe, a gmachy jego, które niegdyś zamieszkiwali królowie z familiami swemi, niepodobna, ażeby były tak okropne, jak o nich rozgłoszono. Dotychczas zdobi główną fasadę kolosalny orzeł państwa z austriacko-hiszpańskim herbem na fronce i między dwiema hiszpańskimi kolumnami Herkulesa, na pamiątkę, że Cesarz Karol V. kazał zrestaurować rezydencyę swych wicekrólów. Gmach ten oprócz dołu ma trzy piętra. Na drugiem i trzeciem piętrze mają swą siedzibę najwyższy trybunał królestwa, tudzież cywilne i kryminalne sądy stolicy, a pierwsze piętro i dół przyrządzone są na więzienia. I właśnie na tem pierwszym piętrze, w którym się niegdyś znajdowały przepyszne apartamenty królewskie, są więzienia dla obywateli, będących w areszcie indagacyjnym, podczas gdy zbrodniarze, na których już zapadł wyrok, zajmują tak długo pomieszczenia dolne, dopokąd ich nie odstawią na miejsce, gdzie zasądzoną karę odpokutować muszą. Szef ministryum policyi pozwala bez trudności zwiedzać zakład więzienia. Wszystkie więzienia bez wyjątku są jasne i wietrzne. Długość każdego na wyższem piętrze wynosi 8 do 9, a szerokość 6 do 7 metrów. Ściany są białe potynkowane, a posadzka wyłożona asfaltem. Dla czystości myją ją co tygodnia octem. Każdy więzień ma swoje łóżko, które się składa z drewnianego tapczana, materacu, poduszki, kołdry wełnianej i dwóch prześcieradeł, które zwykle co tydzień odmieniają. Długie kurytarze lub też środkowy dziedziniec służą więźniom do wypoczynku i ruchu. Nie w tak dobrem położeniu są już osądzeni, na dole umieszczeni zbrodniarze. Lecz ponieważ do innych zakładów karnych są przeznaczeni, więc pobyt ich tam jest bardzo krótki. Często przebywa dwudziestu do trzydziestu w jednej obszernej sali. Wikt wszystkich więźniów jest jednaki i niezły. Składa się z 20 uncyi białego chleba i z miski jarzyny, ryżu, owoców strączkowych lub makaronu. Ale mięsa rozumnie się nie dają. Liczba wszystkich więźniów, obwinionych lub przekonanych o najrozmaitsze zbrodnie, wynosi zwykle blisko osm set, którzy w przestrzeniach tego gmachu dostatecznie pomieścić się mogą. Tylko w roku 1849 miała być ich liczba daleko znaczniejszą, co było naturalnym skutkiem ówczesnego stanu wyjątkowego.

Niemce.

(Cesarzowa matka rosyjska oczekiwana w Berlinie. — Zmiana w ambasadach rosyjskich. — Konferencye dla ułatwienia komunikacyi związku celnego z Austryą. — Odrzucenie pożyczki darmsztadzkiej.)

Berlin, 24. grudnia. Dziennik *Zeit* pisze: Jak się dowiadujemy, podejmie J. M. owdowiata Cesarzowa rosyjska w następnym roku podróż do Włoch, a mianowicie do Palermy. Właściwa pora wyjazdu nie oznaczona jeszcze, jak się zdaje; mówią jednak, że Jej Cesarska Mość przybędzie do Berlina już w połowie lutego.

— Według wiarogodnych wiadomości ma poseł rosyjski przy tutejszym dworze, baron Brunow, zmienić swe dotychczasowe stanowisko i zająć napowrót posadę, piastowaną w Londynie przed wybuchem wojny wschodniej. Hrabia Chreptowicz, spodziewany za kilka dni z powrotem do Petersburga, zamierza usunąć się od obowiązków publicznych.

— Podług nowej umowy nastąpią konferencye dla uradzenia dalszych ułatwień komunikacyjnych między związkiem celnym i Austryą dopiero w miesiącu styczniu 1858.

— Dziennik *Bank- und Handels-Zeitung* donosi, że senat hamburski odrzucił ofiarowaną od banku Darmsztadzkiego pożyczkę w kwocie 2 miliony M. B. Odrzucenie uzasadniono tem, że nastąpiło już znaczne polepszenie stosunków, które dozwoli bez dalszej nadzwyczajnej pomocy pokonać zachodzące jeszcze trudności.

Turcyja.

(Okólnik ministra Ali Baszy. — Protest o wyspę Perim. — Posiłki na Kaukaz.)

Turecki minister spraw zewnętrznych Aali Basza wydał pod d. 1. b. m. następujący okólnik do wszystkich reprezentantów otomańskich przy dworach europejskich:

„Sposób, w jaki dywany *ad hoc* w Księstwach Naddunajskich pojęły swe zadanie, rozbudził kwestyę, której załatwienie wymagało poprzedniego porozumienia się wszystkich mocarstw, podpisanych na paryskim traktacie pokoju. Chodziło tu głównie o to, czy poczytując prace dywanów za zupełnie ukończone, należy rozwiązać zgromadzenia, jak tylko komisya europejska wyjawi swe zdanie co do politycznej części swych poleceń, lub też czy wypada zawezwać jeszcze dywany, aby dalej do końca prowadziły prace, przepisane im uchwałą paryskiego kongresu. Zasiągnięte z naszej strony wiadomości utwierdzają nas coraz silniej w przekonaniu, że bardzo trudno byłoby przyniewolić dywany, aby przed rozstrzygnięciem wiadomych punktów co do organizacji politycznej wyraziły swe dalsze życzenia w sprawie krajowych ustaw administracyjnych.

Musianoby zatem koniecznie:

1) Pozwolić istnieć im tak długo, aż pokąd kongres nie rozstrzygnie stanowczo punktów wiadomych.

2) Zawezwać następnie zgromadzenia, aby doprowadziły do końca dalsze swe prace niedokończone.

3) Zgromadzić się nawrotnie na nowe konferencye, aby przyjść nakoniec do ostatecznej uchwały, któraby ustanowiła stanowczą organizacyę obudwu prowincyi.

Obok materialnych trudności, niemiuniknionych przy podobnem postępowaniu, musiałyby wypłynąć zład jeszcze niebezpieczeństwa, których znaczenie nie może ująć mądrości gabinetów.

W tym bowiem czasie, kiedy kongres zajmowałby się polityczną organizacyą księstw, musiałyby zdaniem naszym dalsze istnienie dywanów przyczyniać się w wysokim stopniu do tego, aby w krajach tych przedłużyć i utwierdzić obecny stan agitacyi. W takim razie możnaby się nawet obawiać, aby otwarte zaburzenia nie pogorszyły więcej jeszcze i tak już zanadto zawikłanego składu rzeczy. Niedawne groźne symptomata w Jasach, gdzie władze musiały wojskiem obsadzić wszystkie przystępy do posiedzenia dywanów, aby przeszkodzić napadom pospółstwa na zgromadzenie; namiętne wzburzenie umysłów widoczne u większej części członków obudwu dywanów, intrygi stronnicze, które ich waśnię między sobą, i niepokój, jakim taki stan rzeczy przejmuje wszystkich mieszkańców — wszystko to było potwierdzeniem naszej obawy. Do wszystkich tych uwag przyłączyła się jeszcze jedna niemniej ważna sprawa, to jest względ na kłopoty, jakich dywany, utrzymując się w swym charakterze zgromadzenia prawodawczego, ~~niebawemby niezawodnie same~~ konferencye. Z największą widzimy też przyjemnością, jak różne inne państwa zgadzają się z nami w zdaniu, że należy koniecznie rozwiązać dywany, jak tylko europejska komisya złoży swoje stanowcze sprawozdanie. Proszę Cię zatem, mości panie, wyrazić się w duchu niniejszego oświadczenia w obec rządu, przy którym masz zaszczyt być zawierzytelny, i racz nam niezwłocznie nadesłać odpowiedź, jaką otrzymasz w tym względzie.

(Podpisano) Aali.“

„*Dopisek*: Rozumie się, że nie prędzej przystąpimy do rozwiązania dywanów, aż pokąd nie ukończą swych prac, przypisanych traktatem z 30. marca. Chodzi nam tylko o to, aby nie obradowały dalej, gdy już zbiorą się konferencye, t. j. nie chcemy, aby dozwolono im istnieć, aż pokąd konferencya nie rozstrzygnie punktów, odnoszących się do politycznej organizacji obudwu krajów, i aby aż dopiero wtedy zażądać od nich ukończenia dalszych prac. Jednym słowem pragniemy, aby jednocześnie z przedłożeniem stanowczego sprawozdania komisya przestała obradować dywany bez względu na to, czy przepisane im zadanie spełniły, czy też uparły się w postanowieniu odroczyć jedną część swych prac, i dopiero później na nowo przystąpić do dalszych dyskusyi.

(Podp.) Aali.“

— Według zapewnień korespondenta dziennika *Oss. Triest*. zamysła rosyjski poseł p. Buteniew założyć protest przeciw angielskiemu obsadzeniu wyspy Perim; to obsadzenie sprzeciwia się powziętej zasadzie zachowania nietykalności Turcyi, podczas gdy umieszczenie rosyjskiego wojska nad rzeką Amur, w chińskiej Tataryi, i nad cichym Oceanem, przeciwko czemu angielski poseł w Petersburgu wniósł zażalenie, niedaje do tego powodu, gdyż chińska Tataryja i Chiny nie są chronione ani obwarowane w żadnym europejskim traktacie.

— Według doniesień tego samego korespondenta zażądał jeneralny komendant na Kaukazie książę Bariatyński posiłków; z powodu tego żądania, miano mu posłać 20.000 ludzi na wzmocnienie rezerwy. Twierdzą Nowo-Burnaja obrano za punkt koncentracyjny.

Azja.

(Oświadczenie Sefera Baszy i przewodźców Czerkieskich. — Proklamacya lorda Canning.)

Stambulski korespondent dziennika *Daily News* donosi pod dniem 2. grudnia:

„Reprezentanci wszystkich dworów podpisanych na paryskim traktacie pokoju otrzymali następujące oświadczenie Sefera Baszy i kilku innych przewodźców czerkieskich:

Mazza Kale 3 Rebit Evel 1274 (21. października 1857.)

W czasie pokoju adryanopolskiego zażądał Cesarz rosyjski od J. M. Sułtana czerkieskich wybrzeży nad Czarnem morzem. Rosyanie nie mieli prawa stawiać podobnego żądania, a Sułtan nie miał zarówno prawa przyzwalać na to z swej strony, bo Porta dzierżyła nad Czerkiesyą samo tylko zwierzchnictwo religijne. My Czerkiesi nie uznaliśmy nigdy tego dowolnego odstąpienia, a w tej chwili po 30letniej wojnie ograniczają się wszystkie posiadłości rosyjskie w Czerkiesyi na kilku tylko punktach u czarnomorskich wybrzeży. Gdy w roku 1853 wybuchła wojna między Rosyą a Portą, a sprzymierzone floty wpłynęły do Bosforu, zburzyli Rosyanie z własnej woli swe fortyfikacye w tych stronach i usunęli się do swych krajów. Teraz jednak nie waha się rząd rosyjski gwałcić paryskiego traktatu pokoju i wbrew ugodzie, która zawarowała neutralność Czarnego morza, nie pozwala żadnemu okrętowi zbliżyć się do naszych wybrzeży, tłumacząc tem swe postępowanie, że my Czerkiesi nie chcemy przestrzegać potrzebnych przepisów policyjnych i sanitarnych. Artykuł 11. i 12. paryskiej ugody zabrania wszelkich kroków nieprzyjacielskich na Czarnem morzu i zapewnia wolny handel dla każdego narodu i w każdym porcie. Na tej podstawie udajemy się z prośbą do Waszej Excelencyi; racz użyć odpowiednich środków, aby Rosya musiała uszanować paryski traktat pokoju a nasz biedny kraj mógł odetchnąć swobodniej. Co do organizacji policyi morskiej i urzędu sanitarnego, to obowiązujemy się utworzyć i utrzymywać je na sposób europejski. Nakoniec prosimy Waszej Excelencyi wystać do nas konzula, aby ułatwił stosunki handlowe swych ziomków i oświecał nas, iżbyśmy zarówno jak inne narody postępowali na drodze cywilizacyi. Przedkładając Waszej Excelencyi niniejszą naszą załobę i prosząc o sprawiedliwość, zostajemy i t. d.

Sefer Basza,

panujący książę czerkieski (i innych wiele podpisów.)“

— Lord Canning ogłosił na dniu 5. listopada następującą proklamacyę o zajęciu Delhów: Nadesłane raporta świadczą jak niezłomne jest męstwo, bohaterskie poświęcenie, niezachwiana karność i nieugięta wytrwałość żołnierzy aogielskich. Nie można zapoznać zapału, z jakim wojsko generał-majora Wilson stoczyło walkę. Każdy oddawał się całą duszą powszechnej sprawie, i podczas gdy się zdawało, że nasi swoją małą liczbą nie poddają wezwaniu, to przecież każdy przyczynił się z swej strony do tego, że spieszny pogrom dosięgnął zdradzieckiego nieprzyjaciela. W imię znieważonej ludzkości, w pamięć niemiłosiernie rozlanej krwi niewinnej, w uznaniu pierwszej wielkiej pomsty nad zdradą najhaniebniejszą, oświadcza jeneralny gubernator generał-majorowi Wilson i walecznemu wojsku w Delhach swoje podziękę. Czyni to w tem mocnem przekonaniu, że podobna nagroda czeka ich nietylko w Anglii, lecz wszędzie, jak daleko granice cywilizacyi sięgają i gdzie tylko dojdzie wiadomość ich zasług i tryumfu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 26. grudnia. Według najnowszych wiadomości telegraficznych od granicy tureckiej z 24. b. m. trwała walka pod klasztorem Duzi na dniu 23. b. m. od 3. godziny zrana do wieczora; Turcy zajęli kościelną wieś Bialaz w pobliżu klasztoru, i zdaje się ze wszystkiego, że Rajowie ponieśli klęskę. Dnia 24. było zawieszenie broni, i obie strony mają oczekiwać posiłków.

Tryest, 26. grudnia. Według doniesień z Neapolu sprawiło trzęsienie ziemi osobliwie w Principato citeriore wielkie spustoszenie. W Salii zostało uszkodzonych 3 ludzi i kilka domów; w Ateinie zapadła się połowa domów, a w Paduli do 100, przyczem wiele ludzi zostało ranionych. W Poli zaszło także wielkie spustoszenie, jak również w Anlecie, Petrosie i Caggianie. W Salernie zostało wiele budynków uszkodzonych, sąsiedni kościół Saldiny zapadł się, i w Campagni ucierpiało także kilka budynków. Z prowincyi Basilikaty donoszą również o znacznych spustoszeniach, mianowicie w Polenzy. W Bari i Campobasso były także mocne wstrząśnienia; bliższe szczegóły niewiadomo jeszcze. Trzęsienie to dało się czuć i w prowincyi Kalabrii, ale niewyrządziło tam żadnej szkody.

Wenecya, 25. grudnia. Towarzystwo do zakładania nowych ulic ukonstytuowało się już stanowczo pod firmą „Angelo Maria Toffoli et Comp.“

Medyolan, 25. grudnia. Stosunki tutejszej targowicy jedwabiu polepszyły się znowu, i ceny podniosły się w ostatnich 8miu dniach o 2 lire.

Paryż, 24. grudnia. Według najnowszych na Marsylię otrzymanych wiadomości z Konstantynopola odnowił p. Thouvenel stosunki dyplomatyczne z Reszylem Baszą. Na czarnem morzu srożyła się burza.

Parma, 23. grudnia. Według ogłoszonego właśnie projektu budżetu na rok 1858 wynoszą dochody księstwa Parmy 9,823.707, a wydatki 9,706.516 lirów.

Z Genuy piszą pod dniem 22. grudnia: Główny agent tutejszego dzierżawcy podatku konsumcyjnego został przedwczoraj wieczór raniony sztyletem. W Vercelli znaleziono wczoraj zamordowanego policyanta. — Roboty nad koleją żelazną z Tulonu do granicy piemontskiej rozpoczęły się już. Dylizans, wysłany 17. b. m. z Nissy, został między Draguignan i Lorgny na ziemi francuskiej ułapnięty i zrabowany. — Z wykazu, który sardyński minister finansów przedłożył izbie, pokazuje się niedobór na rok 1858 w sumie 28,603.742 lirów.

Rzym, 20. grudnia. Jego Świątobliwość Papież przyjmował na prywatnej audyencji Wielką księżną Helenę.

Konstantynopol, 19. grudnia. Pan Lesseps był z wizytą u wielkiego wezyra Ali Fuad Kamil Baszy, a minister spraw zewnętrznych dał na cześć jego obiad. Do uporządkowania wewnętrznego długu i innych finansowych środków ustanowiono komisję. Grecy deputowani przerwali swe obrady względem kościelnych stosunków. W Bagdadzie panuje cholera. — Iskender Basza nie umarł. — W Dardanelach wybuchł pożar i zniszczył 24 domów. — Wielu żołnierzy rozpuszczono za urlopem.

Według wiadomości z **Konstantynopola** przedłożył hr. Buteniew wysokiej Porcie notę, w której obsadzenie wyspy Perim przez Anglików oświadcza za nadwężenie traktatem paryskim obwarowanej nietykalności Turcyi.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych foraliów z pierwszej połowy grudnia na targach w obwodach: *lwowskim, żółkiewskim, przemyskim, samborskim, sanockim i tarnopolskim.*

	O b w ó d											
	Lwów		Żółkiew		Przemysł		Sambor		Sanok		Tarnopol	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	m o n. k o n w.											
Mec pszenicy . . .	2	22	2	38	2	46	2	30	2	55	2	.
„ żyta . . .	1	30	1	38	1	44	1	35	1	49	1	13
„ jęczmienia . . .	1	16	1	29	1	33	1	15	1	23	.	54
„ owsa . . .	.	47	1	7	1	10	.	46	.	58	.	38
„ hreczki . . .	1	23	1	31	1	58	1	39	.	.	1	.
„ kukurudzy . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	16
„ kartofli . . .	.	31	.	34	.	42	.	38	.	50	.	22
Cetnar siana . . .	.	49	.	56	1	6	.	44	.	58	.	50
„ welny . . .	.	.	100	.	130	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza . . .	.	.	.	25	.	.	.	.	.	.	.	.
Sag drzewa twardego . . .	7	24	5	23	7	39	6	29	6	5	9	.
„ „ miękkiego . . .	5	41	4	17	5	49	4	37	4	.	6	30
Funt mięsa wołowego . . .	.	5	.	4 ³ / ₅	.	5 ³ / ₄	.	5 ¹ / ₆	.	4 ⁴ / ₈	.	4 ² / ₅
Mas okowity . . .	.	42	.	24	.	39	.	55	.	48	.	42

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 16. grudnia. Na dzisiejszy targ była przypędzono 117 sztuk galicyjskich i krajowych wołów, a mianowicie Hersch Sander z Limanowy 16, Filip Freiburger i spółka z Nieborga 12, Marek Hermann z Krosna 17, a partjami 72 sztuk, i ze wszystkiego pozostało 15 sztuk niesprzedanych. Ceny podniosły się w porównaniu z zeszłym tygodniem. Najwyższa za parę wazacą 940 ₰ mięsa i 160 ₰ łoju wynosiła 600r. w. w., najniższa za parę wazacą 480 ₰ mięsa i 20 ₰ łoju wynosiła 270r. w. w. Cena przeciętna z 65 sprzedaży wypadła na 625 ₰ mięsa i 55 ₰ łoju 369r. w. w.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. grudnia.

Zajechali do Hotelu Europejskiego:

PP. Dobrzański Julian, z Milatyna. — Ujejski Bron., z Lubczy.

Zajechał do hotelu Langa.

Pan Baron Künsberg, z Montpreis.

Zajechał do domu prywatnego:

Pan Stecki Adolf, z Środopolec.

Dnia 28. grudnia.

Zajechał do Hotelu Rosyjskiego:

Pan hrabia Wodzicki Kazimierz, z Olejowa.

Zajechali do hotelu Europejskiego:

PP. Siemianowski Franc., z Siemieginowa. — Hr. Humnicki Władysław, z Rozpucia. — Berezowski Henryk, z Wodnik.

Zajechali do hotelu Langa:

PP. Hr. Thurn Alex. Kamil, c. k. major, z Rawy. — Tettmayer Stan., c. k. podporucznik, z Sambora. — Adamczyk Józ., c. k. podpor., z Stryja.

Zajechał do hotelu pod tygrysem.

Pan Bogdanowicz Maxymilian, z Przemiwótek.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. grudnia.

PP. Chądziński Ignacy, do Korczyna. — Szybiński Ferdynand, do Podniestrzan. — Zawadzki Józef, do Stryja.

Dnia 28. grudnia.

PP. Giay Józef, c. k. kapitan, do Stryja. — Jagielski Stanisław, do Jablonicy. — Jagielowicz Ignacy, do Rosyi. — Tettmayer Stan., c. k. podporuczn., do Sambora. — Zwinogradzki Wincenty, ces. ros. sekr. kol., do Kijowa.

Kurs lwowski.

Dnia 28. grudnia.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	45	4	48
Dukat cesarski	4	48	4	52
Półimperyal zł. rosyjski	8	19	8	24
Rubel srebrny rosyjski	1	36 ¹ / ₂	1	37 ¹ / ₂
Talar pruski	1	33	1	35
Polski kurant i pięciozłotówka	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	77	55	78	24
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	77	7	77	36
5% Pożyczka narodowa	82	42	83	24

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 28. grudnia.

Oblig. długu państwa 5% 80¹/₂; 4¹/₂ % 70¹/₄; 4% 63³/₈; z r. 1850 — 3% ; 2¹/₂ % —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. — ; z r. 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcje bank. 981. — Akcje kolei pón. 1780 Głognickiej kolei żelaznej —. Oedenburskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 527. Lloyd 341¹/₄. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcje niższo-austr. Towarzystwa eskompłowego à 500 złr 582¹/₂ złr.

Amsterdam 1. 2 m. 88¹/₄. Augsburg 106³/₈ 3 m. — Genua — 1. 2 m. Frankfurt 106 2 m. — Hamburg 78³/₈ 2 m — Liwurna — 2 m. Londyn 10 — 18. 2 m. Medyolan 105¹/₈. Marsylia —. Paryż 123¹/₂. Bukareszt 270. — Konstantynopol 472 Smyrna —. Agio duk. ces. 7¹/₂. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. 78⁷/₁₆; — detto galicyjskie 77¹/₂. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 108⁷/₈. Pożyczka narodowa —. C. k. austr. akcje skarh. kolei żelaz. po 500 fr. 297¹/₄ fr. Akcje c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 214¹/₂. Hypotekar. listy zastawne —. Akcje zachodniej kolei żelaznej 203. Akcje kolei nadeiskiej —.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. i 25. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.15	+ 1.0°	95.4	póln.-zach.	sł. śnieg
2. god. popoł.	325.01	+ 2.8°	89.2	północny	„ pochmurno
10. god. wiecz.	326.73	+ 1.3°	88.5	„	„
Wysokość śniegu 9'''					
7. god. zrana	328.15	+ 0.5°	88.8	północny	sł. pochmurno
2. god. popoł.	327.59	+ 1.6°	86.4	zachodni	„
10. god. wiecz.	325.34	+ 2.4°	91.5	„ mier.	„

THEATR.

Jutro komedia polska: „Niech jedzie na wieś.“

KRONIKA.

Czwarta lista składek z wykupna kart uwalniających od powinszowania nowego roku 1858.

Złożyli: Jego Excelencya fml. Benedek 5r. PP. hr. Salis fml. 5r., fml. Batky 3r., porucznik Astleitner 15kr., generał major Schanz 5r., generał-major Schwarz 5r., generał major Brunner 5r., major placu Schwandner 1r., kapitan placu Mehlen 1r., major Falkenberg 1r., major baron Saamen 1r., kapitan Baumgarten 1r., podpułkownik Appel 2r., korpus oficerów c. k. 4. pułku żandarmeryi 7r., major Beranek 1r., kapitan Turthuber 30kr., kapitan Demel 30kr., kapitan Hölzel 1r., kapitan Schott 30kr., podporucznik Paar 30kr., major Pinsker 1r., kapitan Maroevic 20k., kapitan Halbknapp 40kr., kapitan Schmidl 30k., dr. Polak, lekarz pułkowy 2r., kapitan Wolgner 30kr., porucznik Hanke 20kr., podporucznik Blasche 20kr., pułkownik Conté Corti 1r., kapitan Bochdan 30kr., kapitan Ebner 30kr., kapitan Turnau 30kr., kapitan Bellmond 1r., dr. Waldin nadlekarz sztabowy 1r., nadaudytor sztabowy Wallauschek 1r., audytor sztabowy Wachtel 1r., Szuszkiewicz 30kr., C. Schubut 1r., N.N. 1ck., N.N. 20k., Rosenbusch 22k., panie Witting 1r., Maria Lewicka 2r., dr. Baczyński 1r. Soppuch 1r., Wiszniewski 10kr., Hlinkowski 20kr., Leliwa 1r., Koprzywa 6kr., Karge 6kr., Alexander hrabia Stadnicki 2r., pani Willmann 1r., Białosiewicz 10kr., Owskiński 10kr., Gorkiewicz 10kr., pani Raczyńska 20kr., Strohuber 30k., Doerguth 20kr., Kuschee 1r., Brauseis 20kr., Mutka 1r., Leeder 10kr., Las-

sowski 10kr., N. N. 12kr., N. N. 10 kr., Przyłęcki 1r.2kr., Weich 30kr., Kozłowski 15kr. — Razem 76r., 58kr., dolczywszy do tego sumę ostatniej składki w kwocie 162r. 58kr. wynosi ogółowa suma razem 244r. 56kr. m. k.

— Targowy komisariat w Wiedniu został upoważniony zwiadać czasami składy tapetów, aby tym sposobem zapobiedz sprzedaży tapetów, zawierających w sobie cząstki zielonego na zdrowie szkodliwy wpływ wywierającego arszeniku.

— W ostatnich dniach miesiąca października nadeszły wiadomości z c. k. fregaty „Novara“: Okręt zawiął dnia 15. października szczęśliwie do Kapstadt. Przed swoim do tego miasta przybyciem przetrwał kilkunniową burzę, która zmusiła uczonych, co mają udział w tej wyprawie, ukrywać się podczas trwającego orkanu na spodzie okrętu. Przy tej sposobności sprawdziło się, że „Novara“ jest doskonale zbudowanym i do morskiej żeglugi bardzo użytecznym okrętem. Osada trzymała się mężnie. Wyprawa zamierzała święta przedpędzić w Madrasie.

— Według urzędowych wykazów ukarano w Anglii cielesnie w 1856 r. 1397 osób z angielskiej wojennej floty. Ogólna liczba plag wynosiła 44.492; najwyższa kara 50 a najmniejsza 1 plagę. Na 14 wojennych okrętach nikt nie był cielesnie karany. W armii ukarano w tym samym roku tylko 64 ludzi, którzy otrzymali ogólną liczbę plag 2751.